

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Кафедра педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор НН Інституту
педагогіки і психології

С.М. Кондратюк

«29 серпня» 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Другий (магістерський) рівень

Актуальні питання інноваційного розвитку освіти

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (Фізична культура)

Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Фізична культура)

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією НН інституту педагогіки і
психології

«29» серпня 2018 р.

Голова

канд. психол. наук,

доцент Тарасова Т.Б.

Суми - 2018

Розробники:

1. Сбруєва Аліна Анатоліївна – доктор пед. наук, професор, зав. Кафедри педагогіки;
2. Кривонос Ольга Борисівна – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри педагогіки.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри педагогіки
Протокол № 1 від «29» серпня 2018р.

Завідувач кафедри

Сбруєва А.А. доктор пед. наук, професор

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів –3	Магістр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
перший			
Семестр			
другий			
Лекції			
		14 год.	
Практичні, семінарські			
		14 год.	
Лабораторні			
Самостійна робота			
		60 год.	
Консультації:			
	2 год.		
Загальна кількість годин - 90	Вид контролю:		
	залік		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Сформувані здатність студентів:

- виявляти широке коло проблем, що стосуються інноваційних змін, спрямованих на підвищення якості і конкурентоспроможності освіти;
- вирішувати стратегічні завдання, що стоять перед національною системою освіти в нових економічних і соціокультурних умовах, інтеграцію її в європейський і світовий освітній простір;
- ставити мету та обирати ефективні шляхи її досягнення шляхом розуміння фундаментальних основ інноваційних перетворень та використання як теоретичних, так і практичних методів інноваційної педагогічної діяльності.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою є знання з філософії, загальної психології, педагогічної психології, загальної педагогіки, історії педагогіки, порівняльної педагогіки, методики викладання дисциплін зі спеціальності.

3. Результати навчання за дисципліною

	Програмовані результати навчання ОПП	Знати
ПРН 2	Знає сучасні концепції гармонійного рухового, функціонального, інтелектуального та духовного розвитку людини	- Знає і розуміє інноваційні зміни в системі дошкільної, загальної середньої, позашкільної, вищої, післядипломної освіти відповідно Закону України «Про освіту», «Про вищу освіту», Концепції «Нова українська школа», які нормують і обґрунтовують гармонійний руховий, функціональний, інтелектуальний та духовний розвиток людини. - Знає сутність рухового (фізичного), функціонального, інтелектуального та духовного розвитку людини.

		<p>- Знає які чинники впливають на фізичний, розумовий та духовний розвиток людини.</p> <p>- Вміє визначити сутність інноваційних змін в системі освіти, які забезпечують гармонійний руховий, функціональний, інтелектуальний та духовний розвиток людини.</p> <p>- Вміє ефективно використати чинники, які ефективно впливають на фізичний, розумовий та духовний розвиток людини.</p>
ПРН 6.	<p>Володіє навичками аналізу, систематизації та оцінки передового педагогічного досвіду фізичного виховання студентів для подальшого використання на практиці його найкращих напрацювань і основних концепцій, включаючи можливість бути наставником молодших колег у вдосконаленні викладацької майстерності</p>	<p>- Знає сутність передового педагогічного досвіду з фізичного виховання, його види. Розуміє етапи його вивчення, узагальнення і розповсюдження.</p> <p>- Вміє на практиці здійснювати вивчення, узагальнення, усвідомлення і запровадження результатів передового педагогічного досвіду з фізичного виховання за визначеними етапами і критеріями.</p> <p>- Вміє надавати необхідну консультативну допомогу молодшим колегам щодо підвищення їх професійної майстерності з фізичного виховання сучасної молоді шляхом запровадження передового педагогічного досвіду з фізичного виховання.</p>
ПРН 10	<p>Вміє реалізовувати міждисциплінарні зв'язки залежно від завдань і змісту навчально-виховного процесу, перевіряти, уточнювати, поповнювати знання</p>	<p>- Знає яким чином виявити міждисциплінарні зв'язки з дисциплінами, що забезпечують освітній процес учня і поєднати змістом з фізичним вихованням.</p> <p>- Вміє використовувати міжпредметні зв'язки під час проведення занять, виховних і</p>

		<p>оздоровчих заходів з фізичного виховання, зокрема, з анатомією та фізіологією людини, психологією, гігієною, естетикою та іншими з метою формування всебічно і гармонійно розвиненої особистості, збереження її здоров'я.</p> <p>- Вміє перевіряти, уточнювати, поповнювати знання з міждисциплінарних зв'язків фізичного виховання з іншими дисциплінами.</p>
--	--	--

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 - 100	Вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює власні думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання, самостійно знаходить додаткову інформацію, та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, може аргументовано обирати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної творчої діяльності, вільно використовує знання для використання творчих завдань.
82 - 89	Вільно володіє навчальним матеріалом. Застосовує знання на практиці, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні знання на практиці. За зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою, має стійкі навички виконання завдань.
74 - 81	Вільно володіє навчальним матеріалом. Застосовує знання на практиці, але узагальнює і систематизує навчальну інформацію не в повній мірі, допускає огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні знання на практиці.
64 - 73	Володіє навчальним матеріалом, знає основні поняття навчального матеріалу, виконує поставлені завдання на репродуктивному рівні, має недостатньо стійкі навички виконання практичних завдань.
60 - 63	Володіє навчальним матеріалом поверхнево, фрагментарно, відтворює певну частину навчального

	матеріалу на рівні запам'ятовування, знає основні поняття навчального матеріалу. Має елементарні, нестійкі навички виконання завдання.
35-59	Має фрагментарні знання при незначному загальному обсязі навчального матеріалу, відсутні сформовані вміння та навички, допускає суттєві помилки під час відповіді. Планує та виконує частину завдання за допомогою викладача.
1 - 34	Студент не володіє навчальним матеріалом. Виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.

Розподіл балів (залік)

Поточний контроль											Самостійна робота	Сума	
РОЗДІЛ 1					РОЗДІЛ 2				РОЗДІЛ 3				
T1	T2	T 3	T4	T 5	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	28	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

T1, T2 ... T 9 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
74 - 81	C		
64 - 73	D	задовільно	
60 - 63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами діагностики навчальних досягнень є тести, а також індивідуальні творчі освітні проекти.

6. Програма навчальної дисципліни

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ I. Інноваційний розвиток освіти України

Тема 1. Основні напрямки і тенденції інноваційного розвитку освіти України.

Тема 2 . Інноваційна людина як проект сучасної освіти.

Тема 3. Оновлення нормативно-правової бази інноваційного розвитку системи освіти

Тема 4. Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи освіти

Тема 5. Інтеграція національної системи освіти в міжнародний освітній простір.

РОЗДІЛ II. Інноваційний розвиток загальноосвітніх, позашкільних та вищих навчальних закладів

Тема 1. Інноваційний розвиток загальноосвітнього навчального закладу.

Тема 2. Сучасна інклюзивна освіта.

Тема 3. Інноваційний розвиток позашкільної освіти.

Тема 4. Інноваційні перетворення вищої та післядипломної освіти.

РОЗДІЛ III. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного та технологічного підходів

Тема 1. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу.

Тема 2. Інноваційні технології в освіті.

Тема 3. Дистанційне навчання як інноваційна педагогічна система.

7.2. Структура навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	всього	Із них			
		лекції	практики	консультації	самостійна робота
РОЗДІЛ І. Інноваційний розвиток освіти України					
Тема 1. Основні напрямки і тенденції інноваційного розвитку освіти України	6	2			4
Тема 2. Інноваційна людина як проект сучасної освіти	7	2	1		4
Тема 3. Оновлення нормативно-правової бази інноваційного розвитку системи освіти	5		1		4
Тема 4. Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи освіти	5		1		4
Тема 5. Інтеграція національної системи освіти в міжнародний освітній простір	5		1		4
РОЗДІЛ ІІ. Інноваційний розвиток загальноосвітніх, позашкільних та вищих навчальних закладів					
Тема 1. Інноваційний розвиток загальноосвітнього навчального закладу	7	2	1		4
Тема 2. Сучасна інклюзивна освіта	5		1		4
Тема 3. Інноваційний розвиток позашкільної освіти	5		1		4
Тема 4. Інноваційні перетворення вищої та післядипломної освіти	7	2	1		4
РОЗДІЛ ІІІ. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного та технологічного підходів					

Тема 1. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу	7	2	1		4
Тема 2. Інноваційні технології в освіті: суть, провідні завдання, роль у педагогічному процесі	9	4	1		4
Тема 3. Дистанційне навчання як інноваційна педагогічна система	7			1	6
ІНДЗ	13		2	1	10
Залік	2		2		
Усього годин	90	14	14	2	60

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема: Інноваційна людина як проект сучасної освіти	1	-
2	Тема: Оновлення нормативно-правової бази інноваційного розвитку системи освіти	1	-
3	Тема: Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи освіти	1	-
4	Тема: Інтеграція національної системи освіти в міжнародний освітній простір	1	-
5	Тема: Інноваційний розвиток загальноосвітнього навчального закладу	2	-
6	Тема: Сучасна інклюзивна освіта	1	-
7	Тема: Інноваційні перетворення вищої та післядипломної освіти	1	-
8	Тема: Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу	1	-
9	Тема: Інноваційні технології в освіті: суть, провідні завдання, роль у педагогічному процесі	1	-
10	ІНДЗ	2	
11	Залік	2	-
12	Усього годин	14	-

8. Рекомендовані джерела інформації

Базова література

1. Біла книга національної освіти України / Акад. пед. наук України; за ред. В. Г. Кременя. – К.: вид-во Акад. пед. наук України, 2009. – 256 с.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник / І.М. Дичківська. – 2-ге вид. доповн. – К.: Академвидав, 2012. – 357 с.
3. Інновації як чинник суспільного розвитку: теорія і практика [Текст]: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, (30 - 31 березня 2012року). Ч.І. – Суми: [НІКО], 2012. – 175 с.
4. Інновації як чинник суспільного розвитку: теорія і практика [Текст]: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, (30 - 31 березня 2012року). Ч.ІІ. – Суми: [НІКО], 2012. – 215 с.
5. Інноваційна діяльність ЗНЗ / Упоряд. Л. Галіцина. – К.: Вид. Дім «Шкільний світ», 2005. – 128 с.
6. Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології: колективна монографія. – К.: Аміак, 2005. – 252 с.
7. Євтух М.В. Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень: моногр. / М.Б. Євнух, Е.В. Лузік, Л.М. Дибкова. – К.: КНЕУ. 2010. – 248 с.
8. Калініна Л.М. Проект інноваційної школи: стратегічне планування, управління інноваціями / Л.М. Калініна. – Х.: Вид. група «Основа», 2007. – 96 с.
9. Керівник і керівництво: Інноваційні підходи / упоряд. Людмила Галіцина. – К.: Шк.. світ, 2011. – 112 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»)
10. Паламарчук В.Ф. Першооснови педагогічної інноватики. I Т. / В.Ф. Паламарчук. – К.: Освіта України, 2005. – 420 с.
11. Паламарчук В.Ф. Першооснови педагогічної інноватики. II Т. / В.Ф. Паламарчук. – К.: Освіта України, 2005. – 504 с.
12. Пашута М.Т. Інновації: понятійно-термінологічний апарат, економічна сутність та шляхи стимулювання: Навч. посіб. / М.Т. Пашута, О.М. Шкільнюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 118 с.
13. Педагогічна майстерність: підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. С. Кривонос та ін.; за ред. І. А. Зязюна. – 3-е вид., допов. і переробл. – К.: СПД Богданова А.М., 2008. – 376 с.
14. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: навч. посібник. / Упоряд.: І. А. Зязюн, Н. Г. Базелевич, Т. Г. Дмитренко та ін.; за ред. І. А. Зязюна. – К.: СПД Богданова А.М., 2008. – 462 с.
15. Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики. – К.: К.І.С., 2003. – 296 с.
16. Творчий стиль викладання як чинник інноваційного розвитку вищої освіти [Текст] / Т.Б. Тарасова // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, (4-5 березня 2014 року). – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. – Т.1. – С. – 296 - 298.

17. Управління інноваційним розвитком освіти в суспільстві ризику [Текст]: монографія. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. – 457 с.
18. Химинець В. Інновації в початковій школі / Василь Хеменець, Марія Кірик. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 312 с.
19. Химинець В. Інноваційна освітня діяльність \ Василь Хеменець. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 360 с.
20. Кремень В. Проект сучасної освіти: інноваційна людина / В. Кремень // Рідна школа. – 2013. – № 8 – 9 (1004 – 1005). – С. 4 – 8.
21. Кремень В. Методологічно і науково забезпечувати розвиток інноваційної освіти / В. Кремень // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2013. – №2. – С. 4 – 14.

Нормативно-правова література

1. Державна національна програма “Освіта” (Україна ХХІ століття). Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 1993 р. № 896. – К.: Райдуга, 1994. – 61 с.
2. Державна програма “Вчитель”. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 28 березня 2002 р. № 379.
3. Закон України «Про вищу освіту». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Закон України «Про освіту». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Наказ МОН України від 07.11. 2000 р. « Про затвердження положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності»
7. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки.
8. Про Національну доктрину розвитку освіти: Указ Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Додаткова

1. Гринькова В. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу / В. Гринькова // Рідна школа. – 2016. - № 4 (1036). – С. 20 – 24.
2. Герчанівський Д.Л. Інноваційні технології контролю успішності студентів з гуманітарних дисциплін: монографія / Д.Л. Герчанівський, Є.Ф. Іпатов, В.В.Павловський. – К.: НАКККіМ, 2010. – 192 с.
3. Зимняя И.А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентного подхода в образовании / И.А. Зимняя // Труды методологического семинара «Россия в Болонском процессе: проблемы, задачи, перспективы», Москва: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 40с. [Электрон. ресурс]. – Режим доступа: http://rc.edu.ru/rc/boloqna/works/zimnaia_I_sod.pdf.

4. Івлєва Л. Перспективи інноваційного розвитку освіти / Л. Івлєва, Є.Сідоріна, С.Карбовська // Вища школа. – 2013. – № 10. – С. 49 – 58.
5. Даниленко Н. Інноваційна спрямованість освіти / Н.Даниленко // Управління освітою. – 2013. – №24 (324). – С. 3 – 7.
6. Ковальчук В.І. Тенденції інноваційного розвитку сучасної школи в Україні / В.І. Ковальчук // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 7 (156). – С. 3 – 6.
7. Кожевнікова О.В. Дистанційне навчання як інноваційна педагогічна система та складова педагогічної майстерності сучасного вчителя / О.В.Кожевнікова // Імідж сучасного педагога. – 2015. – №4 (153). – С. 14 – 16.
8. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія / А. А. Колупаєва. – Самміт-Книга, 2009. – 272 с.; іл. – (Серія “Інклюзивна освіта”).
9. Куклін О.В. Концептуальні засади інноваційного розвитку вищих навчальних закладів / О.В. Куклін [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.econom.nauka.com.ua/?op=1&z=1186>.
10. Керівник і керівництво: Інноваційні підходи / упоряд. Людмила Галіцина. – К.: Шк.. світ, 2011. – 112 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»)
11. Левківський К. Освіта України в соціально-економічному вимірі ХХІ століття / К.Левківський, Л.Івлєва // Вища освіта. – 2013. – №.9. – С. 20 – 29.
12. Максименко С.Д. Психічні механізми самореалізації особистості в медіа просторі / С.Д. Максименко // Педагогіка і психологія. – 2013. – 2 (79). – С. 14 – 17.
13. Національний звіт України про впровадження положень Болонського процесу до VI міністерської конференції // Вища школа. – 2009. – № 3. – С. 3–25.
14. Ніколаєнко С. М. Стратегія розвитку освіти України: початок ХХІ століття / С. М. Ніколаєнко. – К.: Знаки, 2006. – 253 с.
15. Ніколаєнко С. М. Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи освіти України: монографія / С. М. Ніколаєнко. – К.: Нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 419 с.
16. Пекуляк І. Інновації в навчально-виховному процесі: етапи, принципи та алгоритм / І. Пекуляк // Управління освітою. – 2015. – №22 (370). – С. 4 – 10.
17. Пузіков Д. Оцінювання інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу: особливості та умови організації / Д. Пузіков, К. Гораш // Рідна школа. – 2015. – № 1 – 2 (1021 – 1022). – С. 7 – 11.
18. Салань Н. Теоретичне обґрунтування інноваційних форм діяльності позашкільних закладів України сьогодення / Н. Салань // Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Тези І-ї Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 21 – 22 листопада 2013 року). – Дрогобич: Посвіт, 2013. – С. 253 – 255.
19. Слюсаревський М.М. Медіаорієнтаційна функція освіти як відповідь на виклики інформаційної доби / М.М. Слюсаревський // Педагогіка і психологія. – 2013. – 2 (79). – С. 18 – 28.

20. Степко М. Світові тенденції розвитку системи вищої освіти та проблеми забезпечення якості й ефективності вищої освіти в Україні / М. Степко // Вища освіта. – 2013. – №7. – С. 13 – 22.
21. Степко М. Ф. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес / М. Ф. Степко. – К.: Узд., 2004. – 24 с.
22. Степко М. Ф. Проблеми реформування вищої освіти в контексті Болонського процесу / М. Ф. Степко // Педагогіка і психологія. – 2009. – № 1. – С. 34–39.
23. Петрунько О.В. Молодь та інноваційні технології: перспективи і ризики взаємодії: методичний посібник / О.В.Петрунько; Нац. акад. пед. наук України. Ін-т соц. та політ. Психології. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. – 84 с.
24. Химинець В. Інновації в початковій школі / Василь Хеменець, Марія Кірик. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 312 с.
25. Химинець В. Інноваційна освітня діяльність \ Василь Хеменець. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 360 с.
26. Хуторской А.В. Ключевые компетентности и образовательные стандарты / А.В. Хуторской: Доклад на отделении философии образования и теоретической педагогики РАО 23 апреля 2002 г. Центр «Эйдос» [Электрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://www.eidos.ru>.
27. Яструбова В. Метрологічні засади інноваційної моделі закладу освіти ХХІ століття / В. Яструбова // Рідна школа. 2016. – № 2 – 3. С. 26 – 31.

Методичне забезпечення

1. Змістові інновації у магістерській підготовці соціальних педагогів: монографія / [за заг. ред. А.А. Сбруєвої та О.М. Полякової]. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2013. – 388 с.
2. Інновації у професійно-педагогічній підготовці майбутнього вчителя: методологічні, змістові та методичні засади: [монографія] / [за ред. проф. А.А.Сбруєвої]. – Суми: Видавництво «МакДен», 2011. – 432 с.
3. Кривонос О.Б. Зміст лекцій з «Актуальних питань інноваційного розвитку освіти» [електронний ресурс].
4. Кривонос О.Б. Інструктивно-методичні матеріали для студентів з підготовки до семінарських занять з дисципліни «Актуальні питання інноваційного розвитку освіти» [електронний ресурс].
5. Кривонос О.Б. Інструктивно-методичні матеріали для студентів з організації самостійної роботи з дисципліни «Актуальні питання інноваційного розвитку освіти» [електронний ресурс].
6. Пізнавально-творча і професійна самореалізація особистості в евристичній освіті: [монографія] / [за ред. проф. М.О.Лазарєва]. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. – 312 с.
7. Управління інноваційним розвитком освіти в суспільстві ризику : [монографія]. – Суми : Вид-во СумДПУ]за ред. проф. А. А. Сбруєвої[/ ім. А. С. Макаренка, 2012. – 460 с.